

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ
збірник наукових праць
(за матеріалами науково-практичної конференції)

Одеса
2023

УДК:376
П781

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ
Вченої Ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
(протокол №4 від 26.10.2023 р.)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ганчар І. Л. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичного виховання і спорту Національного університету «Одеська морська академія».

Кисличенко В. А. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – професор **Форостян О. І.**

Відповідальний редактор – професор **Соколова Г. Б.**

Технічний редактор – викладач **Маматова З. Р.**

Члени редколегії:

Лещій Н. П. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Арнаутова Л. В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Притиковська С. Д. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», завідувачка СНДЗ №193 компенсуючого типу м. Одеси

Галущенко В. І. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Григор'єва Л. В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи №75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць (за матеріалами науково-практичної конференції) / редкол. О. І. Форостян та ін. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 295 с.

УДК:376

ББК:74.00

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2023

для забезпечення тактильно-м'язової наочності із застосуванням обручів і кубиків, наочно-слухові прийоми: гра на музичних інструментах, пісні та ін.

Для усвідомленого виконання рухових вправ застосовуються словесні методи. Також використовуються практичні методи, що реалізуються в ігровій чи змагальній формах. Ігрова форма занять розвиває творчу ініціативу, дозволяє вдосконалювати рухові навички, розвивати самостійність рухів і швидкість реакції у відповідь на умови, що змінюються. Змагальна форма допомагає вдосконалювати відпрацьовані рухові навички, виховувати почуття колективізму

Висновки та перспективи. Отже, відповідно до проведеного дослідження стану використання засобів логопедичної ритміки для корекційної роботи із дітьми з ЗНМ, дослідивши дану актуальну тему, прийшли до висновку про те що при даному мовному розладі відзначається порушення звуковимови, голосоутворення, дихання, зміна темпу і ритму мовлення, порушення загальної, дрібної та артикуляційної моторики, просторових уявлень та ін. Засоби логопедичної ритміки є системою вправ, заснованих на зв'язку руху, музики та слів.

Перспективою наступних досліджень, вбачаємо формування роботи з розвитку моторної сфери та мовних функцій у дітей з загальним недорозвитком мовлення (ЗНМ) засобами логоритміки через проведення констатуючого експерименту та аналізу його результатів на прикладі обраної групи дошкільнят з ЗНМ у ході проведення наступних досліджень згідно обраної теми.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. керівник: А. М. Богуш. К. : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2012. 26 с.
2. Гаврилова Н. С. Класифікації порушень мовлення // Гаврилова Н. С. Порушення фонематичних процесів у дітей // Актуальні питання корекційної освіти. 2010. Вип.1. С.87-98.
3. Мартиненко І. В. Психолого-педагогічні підходи до діагностики комунікативної діяльності дітей з системним порушенням мовлення // Логопедія. Науково-методичний журнал. 2015. №5. С.38-45.
4. Марченко І. С. Особливості логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення // Логопедія. Науково-методичний журнал. 2013. №3. С.52-56.
5. Мілевська О. П. Логотренінг як форма роботи зі стимуляції у дітей мовленнєвих механізмів різного рівня // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. 2010. Вип.14. С.165-174.

Форостян О. І., Щецяк Н. П.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА З БАТЬКАМИ

Постановка проблеми. У статті описується значення роботи вчителя-логопеда з батьками. Відрізняються основні види роботи з батьками. В даний час актуального значення все частіше набуває робота вчителя-логопеда з батьками дитини-логопата. Дефектологами, логопедами відзначено неухильне

зростання кількості дітей із мовленнєвими порушеннями різного ступеня тяжкості. Мовленнєвий розвиток дитини відбивається з його психічному розвитку – часто порушено мислення, пізнавальна сфера, особистісний розвиток, страждає адаптація у колективі. Сім'я – це та оболонка, яка постійно оточує, захищає та надає допомогу дитині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні основи комплексного підходу до подолання тяжких порушень мовлення у дітей висвітлені у чисельних працях науковців галузі спеціальної освіти (А. Богуш, Л. Калмикової, Н. Пахомової, Є. Соботович, В. Тарасун, В. Тищенко, М. Шеремет, Д. Шульженко та ін.). Але досягнуті результати у вирішенні виділеної проблеми не отримали належного теоретичного осмислення, оскільки не розроблено цілісне уявлення про специфіку, дидактичні умови, принципи і методи організації розвитку зв'язного мовлення у дітей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основним методом розвитку зв'язного мовлення у повсякденному спілкуванні є розмова батьків із дітьми (непідготовлений діалог). Це найпоширеніша, загальнодоступна та універсальна форма мовленнєвого спілкування батьків із дітьми у повсякденному житті. Спілкування батьків з дітьми має будуватися з урахуванням потреби дитини у спілкуванні, що змінюється протягом дошкільного дитинства. Слід правильно організувати діалог з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей старшого дошкільного віку. Розмова батьків із дітьми тільки тоді робить на них розвиваючий вплив, коли в сім'ї створено доброзичливу атмосферу, забезпечено їх емоційне благополуччя, коли панує особистісно-орієнтована модель взаємодії дорослого з дитиною. У цьому випадку головним у спілкуванні є розуміння, визнання та прийняття особистості дитини. Дитина охоче вступає в контакт із дорослим, якщо відчуває увагу, інтерес та доброзичливість дорослих, комфортність, свою захищеність. Батьки можуть розмовляти з дітьми з будь-якого зручного приводу у різний час. Розмова відбувається у невимушеній обстановці, дитина вільно спілкується з батьками, запитує, розповідає про щось. Мова батьків може бути оформлена по-різному: і у вигляді питань, і у вигляді пояснень, і у вигляді вказівок, і як пояснень. Розмова має велике значення. З його допомогою можна впливати на всі сторони мови дитини: виправляти помилки, давати зразок правильної мови, розвивати навички діалогічного та монологічного мовлення. В індивідуальній розмові легше зосередити увагу дитини на окремих помилках у його промові [1].

Отже, батьківська увага дитини з мовленнєвими порушеннями настільки значуще, що недооцінювати це не можна. У сім'ї дитина вперше зустрічається з рідною мовою, чує фонему, вчиться розрізняти, вимовляти, знайомиться з лексичною стороною мови, пізнає правила граматики. Цей початковий етап дуже важливий для малюка, що розвивається. Насправді сучасні діти недоотримують ту інформацію, яка, начебто, лежить на поверхні. Батьки все більше часу проводять на роботі, щоб забезпечити потреби своєї сім'ї. В результаті діти недоотримують батьківської ласки, уваги, спілкування, які їм

життєво необхідні. Сім'ї, яка виховує дитину-логопата, потрібна підтримка фахівців. Регулярно батьки не помічають порушень мови у дитини, не чують їх, не звертають на них увагу. Рідкісні випадки, коли батьки займаються з дитиною вдома. Одним із завдань у роботі вчителя-логопеда є просвітницька робота з сім'єю, побудова роботи таким чином, щоб корекційний процес протікав у комфортних для всіх умовах [2].

Щоб познайомити дитину з духовною спадщиною, потрібно розвивати у неї інтерес до дитячої книги та правильно організувати домашнє читання. Обираючи книжки для дитини, дорослі повинні враховувати вікові особливості, інтереси сучасних дітей, слідкувати за новинками дитячої літератури, знайомити дітей із дитячими журналами, постійно поповнювати дитячу бібліотеку. Підбираючи книжки для дитячого читання та розповіді, важливо враховувати доступність літературного твору, його розважальний сюжет, літературну цінність. Дуже важливо неодноразово повертатися до прочитаного раніше, повторювати прочитані вірші, вчитися виразно їх розповідати, розглядати ілюстрації, малювати на теми прочитаного.

Однією з найважливіших умов успішного розвитку з проблемною мовою є організація спеціальних занять вдома з батьками. Такі заняття насамперед спрямовані на збагачення дитячого словника та не вимагають від батьків спеціальних педагогічних навичок. Кожен з батьків може стати для дошкільника домашнім учителем. Збагачення словника дитини відбувається у процесі ознайомлення з оточуючим та у всіх видах дитячої діяльності. Так як провідним видом діяльності дошкільного дитинства є гра, ознайомлення з оточуючим та збагачення дитячого словника дорослим необхідно здійснювати, безпосередньо граючи з дитиною [4]. Розглядаючи та обстежуючи предмети, читаючи книги та розглядаючи картинки, обстежуючи іграшки, граючи в дидактичні ігри та вправи, загадуючи загадки необхідно велику увагу приділяти назвам предметів та явищ, їх властивостям, розповіді про ці властивості у процесі гри та предметної діяльності, розвивати вміння порівнювати, протиставляти, називати однорідні предмети та підбирати узагальнююче слово [3].

Досягнення максимального позитивного результату передбачає тісну взаємодію логопеда з батьками. У своїй роботі і фахівець і батьки мають одну мету, відрізняються тільки шляхи її досягнення. Види роботи з батьками:

- партнерство-учасники корекційного процесу мають рівні права;
- орієнтація на сімейні цінності – культура, освітній рівень, стилі сімейного виховання, тип взаємовідносин у сім'ї (завдання логопеда - залучити, пояснити та зацікавити батьків у подоланні недоліка);
- наявність зворотного зв'язку – ненав'язливий контроль за роботою в сім'ї (виконання домашнього завдання);
- комплексність – взаємодія з іншими фахівцями (лікарями, психологами). У своїй роботі логопеду необхідно:

1. Організувати просвітництво батьків (маючи знання, батьки повинні вміти їх застосовувати).

2. Підтримувати постійний зв'язок (консультувати батьків, проводити батьківські збори, знайомити з літературою, оформляти стенд, проводити конкурси, анкетування).

Висновки. Комбінуючи види роботи з батьками, вдається отримати максимальний результат корекційної роботи. Співпраця у роботі, наявність зворотного зв'язку – сприяє досягненню позитивного результату. Взаємодія вчителя-логопеда із сім'єю є важливою складовою корекційно-освітнього процесу, оскільки тісний контакт логопеда та батьків – найважливіша умова високої ефективності корекційної роботи.

Тому в будь-якій формі роботи з батьками важливо знайти та виділити ті шляхи взаємодії, які сприятимуть максимальній продуктивності загальної корекційної роботи.

Список використаних джерел:

1. Алексеєнко Т. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах [Текст]: темат. держ. доп. про становище сімей в Україні за підсумками 2001р. Державний комітет України у справах сім'ї та молоді, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді. Київ. 2002. 144 с.
2. Казачінер О. С. Інформаційно-освітній простір для навчання дітей з особливими потребами. Харків : Основа, 2018. 94 с.
3. Кічук Н. Проблема здатності майбутнього фахівця до взаємодії з батьками як виду партнерських відносин в інклюзивній освіті. Соціальне партнерство в інклюзивній освіті: акмеологічні засади, сучасні реалії. Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (25 квітня 2019 р.). Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2019. С. 60–64.
4. Кротенко, В.І. (2013). Психологічний супровід батьків під час навчання дітей в інклюзивних класах. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 24, 315–320.

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДЦЮ

Буховець Б. О., Якимчук І. В.

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Підвищення результативності реалізації процесу фізичного виховання в закладах середньої освіти залежить від системи організації секційної роботи. Відомо, що уроки фізичної культури повинні поєднуватись з програмою секційних занять для того, щоб діти у подальшому могли обирати певний вид спорту у позаурочний час [2, с 12; 18].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основною функцією секційних занять з обраного виду спорту є створення сприятливих умов для покращення фізичного розвитку та оздоровлення дітей [4; с 22]. Особливу увагу науковці приділяють саме аналізу впливу тренувального процесу з